

gaaes, paa det nødvendige Fødemiddel, som vi benytte her tillands. Jeg kan derfor ingenlunde synes om, at den Indskrænkning i den Henseende, som nu bestaaer, at den skulde vedblive enten i en Tid af 10 eller 15 Aar. Det vilde være mig meget kjærere, om man kunde udfinde et Middel til at faae Aflesningen, Forandringen, eller hvad det nu skal kaldes, iværksat strax. Det er ikke saa lige en Sag at vide, hvorvidt Bagerierne kunne tilkomme nogen Erstatning for, at Bagerierne blive frie eller ikke. Jeg har derom hørt mange Dittringer af Mand, hvis Ord jeg lægger stor Vægt paa, i forskellige Retninger, men hvorom Alting er, saa maa dette være en Sag mellem Bagerne og Kjøbenhavns Commune, og ikke mellem Bagerne og hele Landet, thi Fordelen ved at Bager væsenet bliver frit, nemlig at Brødet erholdes billigere og bedre end nu, den tilfalder nærmest og vel alene Kjøbenhavns Beboere, og kan i alt Fald ikke komme os tilgode, som boe ovre i Sjælland og der omkring. Altsaa ifølge de almindelige Begreber om Stads-erstatning, saa maa det være en Sag alene mellem de Parter, som jeg nys nævuede. Er dette nu rigtigt, som jeg for det Første vil antage, saa synes jeg slet ikke det kan være saa forfærdelig uovervindelig for disse 2 Parter, at træffe en Overenskomst med hinanden, thi ville de have Sagen prøvet ved Domstolene, saa have de jo Domstole i Byen (Latter), og det baade Hjemthing og Hoiesteret, og saa kan jo Communen eller dens Magistrat stilles op som den ene Part og Bagerne som den anden Part; lad dem gaae til Forligelsescommissionen og see om de der kunne komme tilrette, og kunne de ikke dette, saa kunne jo de, der have Lyst, gaae videre; men jeg synes, som sagt, ikke om, at den anden Deel af Sagen, navnlig Frigivningen, at den skulde udsættes herefter; thi den Erstatningssum, der skulde tilkomme dem, ifald de faae nogen, den kunde de faae, naar den Tid kommer.

Den anden Post, som jeg nu skulde til at omtale, det er den Sammenligning, der er anstillet mellem denne Sag og Sagen om Hartkornets Egallisering. Jeg troer vistnok, at de have nogen Lighed med hinanden. Det er klart efter de hidtil gjældende Privilegier, at

de, der eie Bagergaard, have Noget og de Andre have ogsaa Noget, det vil sige, de have det i en vis Retning, og nu skulle de Begge af med det. Dette Sidste er en reen Sag og det er jeg meget villig til at indrømme; men jeg kan ikke fragaae, at jeg holder meget af, at der skal Noget for Noget, og jeg kan da ikke nægte, at det staaer for mig og alle Læber har staaet saaledes for mig, at naar man har tænkt sig og sat sig ind i at man har erhvervet en Rettighed, som er begrundet enten i en bestemt Lov eller i alt Fald i en i langfømmelig Tid erkjendt Vedtægt og saaledes har indlevet sig heri, at man anseer sig for at være tryk, naar man gaaer ind under saadanne Bestemmelser, som ere stillede under saadanne Forhold og Omstændigheder, saa er der — saaledes forekommer det idetmindste mig — stedse noget Ubehageligt i at man ikke skal kunne stole paa at beholde en saadan Rettighed ogsaa i Fremtiden. Det har altid forekommet mig, at naar man uden Videre borttager en saadan Rettighed, da røkker man den Tillid til de offentlige Indretninger i Landet, som for mig er en absolut Nødvendighed for at Lykke og Velvære skal kunne trives. Denne Ansuelse har jeg udtalt tidligere og jeg kan ikke fravige den endnu. Derfor vilde jeg ogsaa gjerne holde fast paa, at vi kom til det Resultat, at Bagerne kunde faae Noget for at afgive deres Rettighed, forsaavidt denne forøvrigt er af den Natur at vi kunne være bekjendte at votere nogen Erstatning for den. Der er ibrigt en meget stor Forskjel mellem Bagerens Rettigheder og det Privilegium, som de frie Hartkornbrugere have. Denne Forskjel er den, at disse Sidstes Forret bestod i, at de svarede noget mindre i Skat til Staten end de andre Hartkornbrugere her i Landet, hvorimod det Privilegium, som Bagergaardseierne have, er en Slags Ret til at kræve Skat af Kjøbenhavns øvrige Befolkning, idet denne Befolkning er indskrænket til at tage Brødet hos dem eller hos dem, der boe i deres Gaarde. Naar man har sagt, at naar man giver Obligationer istedetfor en contant Afsløsningssum, saa indtræder Ligheden ikke inden disse Obligationer ere indfrieede, saa maa jeg sige, at dette Regnestykke kan jeg ikke forstaae, saa bestemt og ofte det endogsaa er